

Motion till riksdagen 2025/26:3692

av Ingemar Kihlström (KD)

Införande av registrering av testamenten och framtidsfullmakter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast möjligt införa ett register över testamenten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för ett införande av ett register över framtidsfullmakter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att varje människa har rätt att få sin sista vilja respekterad är en grundläggande princip i ett rättssäkert och värdigt samhälle. Ett testamente är en persons yttersta vilja, ofta formulerad efter lång eftertanke och ibland med juridisk hjälp till en betydande kostnad. Trots det finns det idag inga garantier för att ett testamente hittas, kommer fram eller respekteras efter ett dödsfall.

Idag finns det ingen myndighet som ansvarar för registrering eller förvaring av testamenten. Det innebär att om ingen anhörig eller utomstående känner till dess existens, riskerar testamentet att aldrig bli känt eller beaktat. I ett läge där många banker avvecklat sina bankfack återstår förvaring hos en advokat eller ett bouppteckningsföretag, vilket inte är en långsiktigt hållbar lösning. Till skillnad från t.ex. bouppteckningar och äktenskapsförord, som registreras av Skatteverket, saknas motsvarande för testamenten. Detta innebär en betydande rättsosäkerhet.

Skatteverket föreslog redan 2008 ett centralt testamentesregister. I detta skulle testamenten registreras och skannas in under full sekretess för att lagras elektroniskt. Originalen skulle återsändas till avsändaren och vid dödsfall skulle Skatteverket kunna uppmärksamma anhöriga på testamentets existens. Skatteverket är en naturlig myndighet för uppgiften och ett fungerande register skulle minska risken för förfalskningar, manipulation och försvunna testamenten. I Danmark finns det redan ett testamentes-

register. Sverige bör ta tillvara dessa erfarenheter och regeringen bör följa upp de aktuella utredningarna med ett snabbt och effektivt införande av ett testamentesregister.

Ett växande antal människor väljer idag att skriva framtidsfullmakter för att själva kunna bestämma vem som skall ta hand om ekonomi och juridik den dag de inte längre själva förmår. Framtidsfullmakter är ett viktigt verktyg för självbestämmande men lider i dagsläget av betydande praktiska brister. Eftersom det inte finns något register krävs det ofta att originaldokumentet visas upp vid varje enskilt ärende. Det skapar hinder både för fullmaktshavaren och för de aktörer som skall samarbeta i en redan känslig situation. Brister i dokumentets formella utformning upptäcks ofta först när det är för sent att rätta till dem.

Flera aktörer inom finanssektorn har därför efterfrågat ett register för framtidsfullmakter. Ett sådant bör exempelvis omfatta uppgifter om vem som är fullmaktsgivare samt fullmakthavare, datum för upprättande och ikraftträdande samt fullmaktens omfattning. Ett centralt register skulle underlätta digital hantering, minska risken för missbruk och göra det enklare för tredje man att verifiera giltigheten.

Ett rättssäkert samhälle måste värna individens vilja, både efter döden och i livets slutskede. Därför bör ett testamentesregister införas snarast möjligt samt ett register för framtidsfullmakter utredas och därefter införas, för att öka tryggheten, tydligheten och den digitala tillgängligheten.

Ingemar Kihlström (KD)